

**ความร่วมมือภาครัฐกับการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกัน
และปราบปรามการค้ามนุษย์***
**GOVERNMENT COOPERATION AND DEVELOPMENT OF STRATEGIES
TO PREVENT AND SUPPRESS HUMAN TRAFFICKING**

ธนาวดี นิ่มเรือง
Thanawadee Nimrueng
ศรุตฯ สมพงษ์
Saruda Somphong
มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
Western University, Thailand
E-mail: annie1tana@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดการยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ต่อความร่วมมือภาครัฐกับการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ 2) เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามนโยบายความร่วมมือภาครัฐกับการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และ 3) เพื่อศึกษาการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ต่อความร่วมมือภาครัฐกับการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า

การกำหนดมาตรการกลไกเชิงนโยบายความร่วมมือการขับเคลื่อน และการกำหนดมาตรการและบริหารข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เสียหายได้รับการช่วยเหลือและคุ้มครองตาม มาตรการที่กำหนด ด้านการพัฒนา กลไกเชิงนโยบายความร่วมมือ ส่งเสริมกลไกทุกระดับ สร้างความร่วมมือในระดับพื้นที่ ส่งเสริมบทบาทศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการฯ ส่งเสริมการทำงานแบบเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ และต้องมีมาตรการที่ให้ความคุ้มครองด้านความปลอดภัยเพื่อปกป้องมิให้ผู้กระทำความผิดใช้สิทธิพลทั้งทางตรง และทางอ้อมข่มขู่ผู้เสียหายหรือชักจูงหรือบังคับเพื่อให้กลับเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์ซึ่งหลักการนี้มีอยู่ใน พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546

* Received 3 December 2019; Revised 3 January 2020; Accepted 5 January 2020

คำสำคัญ: ความร่วมมือภาครัฐ, ยุทธศาสตร์, การป้องกัน, การปราบปรามการค้ามนุษย์

Abstract

The purpose of this research is to study the management of strategies to prevent and suppress human trafficking on government cooperation and the development of strategies to prevent and suppress human trafficking, to study the performance based on government cooperation policies and strategic development for preventing and suppressing human trafficking, and to study the prevention and suppression of human trafficking in government cooperation based on the strategic development for preventing and suppressing human trafficking. It is a qualitative research, which has studied about government cooperation and the adoption of strategies to prevent and suppress human trafficking by collecting data from in-depth interview, focus group, and documentary research, as well as by collecting information from key informants, and purposive sampling. The group of key informants in this research consists of 3 groups, namely, the senior managers, the middle managers and the stake holders. 7 members of each group were selected as the participants.

The results revealed that:

There were the determination of measures and mechanism involved with propulsion cooperation policy, and the determination of measures and effective data management so that the victims can receive help and protection according to the measures. Besides, there were the development of cooperation-policy mechanism, the promotion of mechanisms at all levels, the cooperation at the local level, the promotion of the role of the center for the prevention and suppression of human trafficking at provincial level, and the potential development of the committee of promoting network cooperation both at home and abroad. Additionally, there must be the measures for safety and protection in order to prevent the criminals who use direct and indirect influences to intimidate the victims or to induce or force the victims to return to the human trafficking cycle based on the witness protection act 2003.

Keywords: Government Cooperation, Strategic, Protection, Suppression of human trafficking

บทนำ

สถานการณ์การค้ามนุษย์ในประเทศไทยได้ทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ รัฐบาลเล็งเห็นถึงความสำคัญของสถานการณ์ดังกล่าว ได้มีการออกพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ขึ้น รวมถึงการออกพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2558 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) การดำเนินการตามมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์มาอย่างต่อเนื่อง โดยรายละเอียดในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ขึ้น แต่สถานการณ์การค้ามนุษย์ยังคงอยู่และไม่มีท่าทีว่าจะยุติลง แสดงให้เห็นว่ามาตรการต่าง ๆ ของภาครัฐในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จึงก่อให้เกิดคำถามขึ้นว่า เมื่อภาครัฐมีการแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์โดยบูรณาการ 7 กระทรวงเข้าด้วยกัน เหตุใดจึงมีปรากฏการณ์การค้ามนุษย์เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเมื่อมีการจับกุมผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์เกิดขึ้น การดำเนินการในด้านการคุ้มครองช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ มีขั้นตอนหรือกระบวนการอย่างไร รวมทั้งปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือเป็นอย่างไร โดยเฉพาะกรณีของนาตาริอาบอบนวด ที่มีผู้เกี่ยวข้องในการกระทำผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ในหลาย ๆ ส่วน

สำหรับประเทศไทยมีนโยบาย ยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2560 - 2564 (สำนักงานคดีค้ามนุษย์ สำนักงานอัยการสูงสุด, 2562) โดยมีวิสัยทัศน์ในภาพรวมของแต่ละยุทธศาสตร์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหการค้ามนุษย์ คือ "สังคมไทยร่วมมือกันทุกภาคส่วนในการป้องกันและแก้ไขปัญหการค้ามนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน" มุ่งองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 นโยบาย ได้แก่ ข้อที่หนึ่ง การเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ข้อที่สอง การให้ความสำคัญและผลักดันมาตรการการป้องกันการค้ามนุษย์ การคุ้มครองช่วยเหลือและการกำหนดมาตรการกลไกนโยบายความร่วมมือการขับเคลื่อน และการกำหนดมาตรการและบริหารข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อที่สาม ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครอบครัวและชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหการค้ามนุษย์ ข้อที่สี่ ส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงบริการของรัฐอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง ข้อที่ห้า ผลักดันการดำเนินการอย่างจริงจัง เข้มงวด ในการจัดการกับผู้กระทำ

ผิดฐานค้ามนุษย์ และองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้ค้ามนุษย์ และผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ข้อที่หก ขจัดปัญหาการค้ามนุษย์ในระดับประเทศและร่วมมือกับภาคเครือข่ายในการขจัดปัญหาการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศในทุกรูปแบบอย่างจริงจังและอย่างต่อเนื่อง ข้อที่เจ็ด เพิ่มระดับความเข้มงวดในมาตรการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้กระทำความผิด รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดการค้ามนุษย์ให้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทั้งในทางแพ่งและทางอาญา โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ข้อที่หนึ่ง กลุ่มผู้ค้ามนุษย์ และกลุ่มผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ข้อที่สอง กลุ่มเสี่ยง ข้อที่สาม กลุ่มประชาชนทั่วไป ข้อที่สี่ กลุ่มที่เป็นภาคเครือข่ายทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคธุรกิจการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และภาคประชาสังคมทั้งภายในและระหว่างประเทศ (กิตติพัฒน์ นนทปัทมเดช, 2553) ส่วนที่ 2 ยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ ข้อที่หนึ่ง ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการป้องกัน ข้อที่สอง ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการดำเนินคดี ข้อที่สาม ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ ข้อที่สี่ ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านพัฒนาบุคลากรเชิงนโยบายความร่วมมือการขับเคลื่อน ข้อที่ห้า ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและบริหารข้อมูล ส่วนที่ 3 กลไกการบริหารนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และแหล่งที่มาของงบประมาณ ได้แก่ ข้อที่หนึ่ง กลไกการบริหาร แบ่งเป็นระดับชาติ และระดับพื้นที่ ข้อที่สอง แหล่งที่มาของงบประมาณ ประกอบด้วย กองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และงบประมาณดำเนินการและส่วนที่ 4 การติดตามและประเมินผล ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ตามความในมาตรา 40 กำหนดให้จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับสถานการณ์ จำนวนคดีการดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และแนวทางการดำเนินงานในอนาคตเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ต่อคณะรัฐมนตรี และเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงวิธีการบริหารการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

จากปรากฏการณ์เมื่อปี พ.ศ. 2560 มีข่าวเกี่ยวกับการจับกุมและดำเนินคดีกลุ่มผู้ต้องหาการค้ามนุษย์ในพื้นที่ต่าง ๆ เช่น ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2560 ศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้อนุมัติหมายจับ ด.ต.ยุทธชัย ทองชาติ ผู้บังคับหมู่สถานีตำรวจภูธรน้ำเพียงดิน จังหวัดแม่ฮ่องสอน ช่วยราชการตำรวจภูธรจังหวัดแพร่ และพวกคือ น.ส.เมย์ และฟ้าฐานร่วมกันเป็นธุระจัดหาค้าประเวณี สมคบกันค้ามนุษย์เป็นธุระจัดหาค้าประเวณี ต่อมาวันที่ 25 เมษายน 2560 ตำรวจกองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ (ปคม.) ได้ขออนุมัติศาลอาญาออกหมายจับผู้ต้องหาทั้งสามรายในข้อหาร่วมกันค้ามนุษย์ด้วย ขณะที่ พล.ต.ต.ปรีชา วิมลชัยจิต ผบก.ภ.จว.แม่ฮ่องสอน ได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยร้ายแรง ด.ต.ยุทธชัยพร้อมมีคำสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนแล้ว โดยมารดาของเหยื่อค้ามนุษย์

ต้องการให้ตำรวจดำเนินคดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และขอเรียกร้องให้ตำรวจประสานงานเรื่องคุ้มครองพยาน ซึ่งจากการพูดคุยกับกลุ่มเด็กที่เป็นเหยื่อ ให้ข้อมูลว่าเคยถูกแม่เลี้ยงกลุ่มนี้นำไปค้าประเวณีกับข้าราชการระดับสูง โดยอ้างว่าเป็นถึงผู้ว่าราชการจังหวัด เด็กได้รับเงินค่าขายบริการเพียง 1,000 บาท เท่านั้น เด็กยังอ้างด้วยว่ายังมีตำรวจที่เป็นรองผู้กำกับในพื้นที่ถึงสองคน และตำรวจชั้นประทวนอีกหนึ่งคน บางครั้งกลุ่มผู้ซื้อบริการบังคับให้เสพยาและรุมโทรมอีกด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย ตำรวจ ครู ข้าราชการ แม่เลี้ยง และพ่อค้าซื้อบริการเด็ก เป็นปรากฏการณ์ที่แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้จะมีกฎหมายและบทลงโทษแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ แต่ยังมีผลกระทบในลักษณะนี้อยู่เป็นจำนวนมาก และได้แพร่กระจายไปยังกลุ่มข้าราชการรับสูง ข้าราชการตำรวจในพื้นที่ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ดูแลกฎหมายแต่มากระทำการผิดเสียเอง แสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอของการบังคับใช้กฎหมาย ช่องโหว่ของนโยบายในการจัดการการปัญหาการค้ามนุษย์

ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือภาครัฐกับการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เพื่อศึกษาการจัดการยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ต่อความร่วมมือภาครัฐกับการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามนโยบายความร่วมมือภาครัฐกับการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และเพื่อศึกษาการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ต่อความร่วมมือภาครัฐกับการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในสังคมไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ต่อความร่วมมือภาครัฐกับการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
2. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามนโยบายความร่วมมือภาครัฐกับการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
3. เพื่อศึกษาการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ต่อความร่วมมือภาครัฐกับการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กระบวนการศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth interview) การสนทนากลุ่ม (Focus group) และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ดังนี้

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth interview) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคในการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview) จากกลุ่ม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือโดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมเช่น แบบสัมภาษณ์เชิงลึก อุปกรณ์บันทึกภาพ และเสียง

การสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลหลัก

การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยใช้กระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ โดยการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ดำเนินการศึกษาเอกสารทางวิชาการ ผลงานวิจัย บทความทางวิชาการต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงข้อมูลทางวิชาการที่ได้สืบค้นจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการและจัดทำข้อมูลใหม่ให้ครอบคลุมกับความเป็นจริงมากที่สุด

ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษายุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ของหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อกกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และเพื่อศึกษาประเด็นปัญหาการดำเนินนโยบายและการบริหารจัดการเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ และนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในสังคมไทย

ขอบเขตด้านประชากร หน่วยงานที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มี 3 กลุ่มคือ

1. กลุ่มผู้บริหารระดับสูง ประกอบด้วย

1.1 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ หรือผู้ที่ได้รับมอบ

หมาย

1.2 ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

1.3 อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

2. กลุ่มผู้บริหารระดับกลาง ประกอบด้วย

2.1 อธิบดีกรมสอบสวนพิเศษ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

2.2 รองอธิบดีกรมสอบสวนพิเศษ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

2.3 นักการทูตชำนาญการพิเศษ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

2.4 ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกิจการต่างประเทศ หรือผู้ที่ได้รับมอบ

หมาย

2.5 ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ (กรมสอบสวนคดีพิเศษ) หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

2.6 ผู้อำนวยการศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

2.7 หัวหน้ากลุ่มงานสืบสวนสอบสวนคดีอาญา 5 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

2.8 นักการทูตชำนาญการ กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stake Holders) จำนวน 2 กลุ่ม ละ 7 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ เป็นการเก็บข้อมูลโดยมีแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดที่ผู้เก็บข้อมูลลงมือด้วยตนเองได้มาจากแหล่งกำเนิดที่แท้จริง เช่น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต การทดสอบหรือการวัดจากกลุ่มตัวอย่างโดยตรง การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นกระบวนการสร้างข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ อธิบดีกรมสอบสวนพิเศษ และรองอธิบดีกรมสอบสวนพิเศษ ผู้วิจัยเลือกใช้คำถามหลักเพื่อค้นหารายละเอียดและความชัดเจนตามประเด็น เป็นการเลือกอย่างเจาะจงโดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายในการวิจัยเป็นหลัก ทั้งนี้ผู้วิจัยจะพูดคุยสนทนากับผู้ให้ข้อมูล เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีและความรู้สึกเป็นกันเองระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะเตรียมประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ทุกครั้ง เพื่อช่วยให้สามารถสัมภาษณ์ได้ครบทุกประเด็นที่ต้องการศึกษา แต่ไม่ได้นำออกมาอ่านเพื่อถามผู้สัมภาษณ์โดยตรง และประเด็นการถามยืดหยุ่นตามบริบทขณะดำเนินการสัมภาษณ์ เมื่อสัมภาษณ์ไปได้สักระยะหนึ่ง ผู้วิจัยทำการสรุปประเด็นที่สงสัยหรือต้องการถาม พร้อมกันนี้ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตกิริยาท่าทาง สีหน้า ของผู้ให้ข้อมูลขณะดำเนินการสัมภาษณ์ เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ในขณะทำการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลทุกครั้ง เพื่อป้องกันการตกหล่น และความไม่ชัดเจนของข้อมูล และยังเป็นการตรวจสอบย้อนกลับเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูล

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ ข้อมูลต่าง ๆ ที่มีผู้เก็บรวบรวมไว้ก่อนแล้วเพียงแต่นักวิจัยนำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาใหม่ เช่น สถิติจากหน่วยงานและเอกสารทุกประเภท ช่วยให้ผู้วิจัยประหยัดค่าใช้จ่าย ไม่ต้องเสียเวลากับการเก็บข้อมูลใหม่ และสามารถศึกษาย้อนหลังได้ ทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ที่ศึกษา แต่จะมีข้อจำกัดในเรื่องความครบถ้วนสมบูรณ์ เนื่องจากบางครั้งข้อมูลที่มี

มื่ออยู่แล้วไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ผู้วิจัยศึกษา และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งอื่นในบางส่วนที่ไม่สมบูรณ์ ข้อเท็จจริง กระบวนการวิจัยโดยการศึกษาวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) หรือรายละเอียดที่ผู้อื่นรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อนำมายืนยันกับข้อมูลการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

การศึกษาเชิงคุณภาพเป็นการหาคำตอบ เป็นกลยุทธ์การใช้วิธีการที่เหมาะสมเพื่อหาความน่าเชื่อถือ ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ เป็นวิธีการหาทางเลือกของเกณฑ์พิจารณาปกติ เป็นกระบวนการที่ถูกนำมาใช้ในทางสังคมศาสตร์ด้วยการรวบรวมวิธีการใช้ผู้สังเกต (Observer) ทฤษฎี (Theory) วิธีการ (Methods) และข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Material) ที่หลากหลายและซับซ้อนกัน ทำให้การวิจัยเชิงคุณภาพมีความยืดหยุ่นสูง

ดังนั้น ในการตรวจสอบข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ นั้น ผู้วิจัยได้ใช้เวลาในการสังเกตและศึกษาปรากฏการณ์ในการปฏิบัติงานของพื้นที่ที่ศึกษาด้วยการสังเกตอย่างต่อเนื่อง (Persistent Observation) มีการตรวจสอบกับแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้ (Referential Adequacy) และการตรวจสอบเชิงเปรียบเทียบจากมุมมองหลาย ๆ ด้าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลผลการวิเคราะห์ ตลอดจนผลของการวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปมาอุปนัย (Analytic Induction) คือ การตีความ การสร้างข้อมูลจากสิ่งที่เป็นรูปธรรม หรือปรากฏการณ์ที่มองเห็นและเกิดขึ้นจริงในสังคม เช่น การดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่ การปฏิบัติงาน ฯลฯ ดังนั้นเมื่อผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลครบถ้วนตามวัตถุประสงค์แล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และจัดการข้อมูลจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น โดยการค้นหาความหมายของข้อความต่าง ๆ จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาจัดประเภทข้อมูลและใส่รหัสตามความหมายที่ปรากฏและมีนัยต่อเรื่องที่วิจัย และสุดท้ายคือการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อตีความผลการวิจัย การสร้างข้อมูลสรุปและรายงานผลการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

1. ศึกษาการจัดการยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ต่อความร่วมมือภาครัฐกับการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดมาตรการกลไกเชิงนโยบายความร่วมมือ การขับเคลื่อน และการกำหนดมาตรการและบริหารข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ นโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้ครอบครัวและชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ นโยบายส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงบริการของรัฐอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง และนโยบายผลักดันการดำเนินการอย่างจริงจังเข้มงวด ในการจัดการกับผู้กระทำผิดฐานค้ามนุษย์ และองค์กร

อาชญากรรมข้ามชาติ กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้เป็นนายหน้าค้ายาเสพติดและผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ความโปร่งใสในการแก้ปัญหาการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ด้านการป้องกัน (Prevention) มี เป้าประสงค์ให้ประชาชนตระหนัก และให้ความร่วมมือในการเฝ้าระวังปัญหาการค้ามนุษย์ ด้านการดำเนินคดี (Prosecution) เพื่อให้ผู้เสียหายให้ความร่วมมือในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดและบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ เพื่อให้ผู้เสียหายได้รับการช่วยเหลือและคุ้มครองตามมาตรการที่กำหนด ด้านการพัฒนากลไกเชิงนโยบายและการขับเคลื่อน เพื่อส่งเสริมและขยายความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทุกระดับทั้งในและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ด้านการพัฒนาและบริหารข้อมูล เพื่อป้องกันสถานการณ์ความก้าวหน้าในการดำเนินงานการติดตามสถานภาพของผู้เสียหายและการติดตามการค้ามนุษย์ โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ การนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ไปปฏิบัติ เป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เป็นผู้กำกับดูแลให้นโยบายดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ชุมชน และประชาชนให้สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

2. ศึกษาการปฏิบัติตามนโยบายความร่วมมือภาครัฐกับการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนานโยบายและมาตรการการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยมีมาตรการและนโยบายที่ชัดเจน มีแผนปฏิบัติการในด้านยุทธศาสตร์ชาติ แนวทางด้านการพัฒนากลไกเชิงนโยบายความร่วมมือ การขับเคลื่อน ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมกลไกทุกระดับ สร้างความร่วมมือในระดับพื้นที่ ส่งเสริมบทบาทศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการฯ ส่งเสริมการทำงานแบบเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ สร้างงานวิจัย บูรณาการและเชื่อมโยงฐานข้อมูลทั้งในและระหว่างประเทศ พัฒนากลไกและข้อมูลการเฝ้าระวัง และการแจ้งเตือน แนวทางด้านดำเนินคดี ข้อเสนอแนะ สร้างความปลอดภัยในสังคม ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่บูรณาการและแบ่งปันข้อมูล พัฒนาระบบเครือข่ายด้านกฎหมาย มีระบบคุ้มครองช่วยเหลือพยานและผู้เสียหาย สร้างกลไกการแจ้งเหตุจากประชาชนและเครือข่าย นอกจากนี้ยังมีนโยบายและมาตรการการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ที่มีทั้งเจ้าภาพหลักและหน่วยงานที่สนับสนุน เพราะฉะนั้นเมื่อยุทธศาสตร์กำหนดแผนงานแล้ว เจ้าภาพหลักของแต่ละด้านก็ต้องไปขับเคลื่อนกลยุทธ์ หาวิธีการเพื่อให้หน่วยงานที่สนับสนุนขับเคลื่อนไปพร้อม ๆ กัน

3. ศึกษาการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ต่อความร่วมมือภาคีรัฐกับการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์การค้ามนุษย์ในประเทศไทยประเทศไทยถูกจับตามองในปัญหาเรื่องการค้ามนุษย์อย่างมากในตลอดระยะเวลาที่ปลายปีที่ผ่านมา เพราะโดยสภาพทางภูมิศาสตร์นั้น ประเทศไทยถูกล้อมรอบด้วยกลุ่มประเทศที่ด้อยพัฒนา อันได้แก่ พม่า ลาว และกัมพูชา รวมทั้งชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ประชากรในกลุ่มประเทศเหล่านั้น หรือชนกลุ่มน้อยเหล่านั้น มีความต้องการการอพยพออกนอกพื้นที่หรือย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย เพื่อไปหางานทำหรือเริ่มต้นชีวิตใหม่ยังประเทศอื่นกลุ่มคนเหล่านั้นจึงอพยพเข้ามาในประเทศไทยเพื่อทำงาน หรือ เพื่อรอพยพย้ายไปยังประเทศอื่น ดังนั้นประเทศไทยจึงเป็นทั้งประเทศต้นทาง ประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทางในการค้ามนุษย์ การดำเนินงานการปฏิบัติงานตามกรอบนโยบายคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เสนอ โดยนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 – 2564 เห็นชอบให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 - 2564 ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนากลไกเชิงนโยบายและการขับเคลื่อน 2) ด้านการดำเนินคดี 3) ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ 4) ด้านการป้องกัน และ 5) ด้านการพัฒนาความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย เพื่อขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

1. ยุทธศาสตร์ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทย การนำนโยบายยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ไปการปฏิบัติ จัดทำและกำกับการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการและแผนประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคส่วนท้องถิ่น ชุมชน และประชาสังคมให้สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ จัดทำและกำกับการดำเนินการตามแผนงานและแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และจัดให้มีและกำกับการดำเนินการตามโครงการรณรงค์และการให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไปเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิลาวัลย์ ลิ้มปนะวรรณกุล ศึกษาเรื่องกระบวนการเข้าสู่การตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ของหญิงและเด็ก: ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านเกร็ดตระการ (วิลาวัลย์ ลิ้มปนะวรรณกุล, 2547) พบว่าเด็กและหญิงมีจุดเริ่มต้นของการตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์โดยครอบครัวในชนบทชกชวามีทั้งคนในหมู่บ้านนอกหมู่บ้านและญาติเป็น

สื่อกลางในการชักชวนโดยมีเส้นทางการเดินทาง ลักษณะคือเส้นทางการเดินเข้ามาในประเทศ ส่วนใหญ่เดินเข้ามาทำงานในประเทศของเด็กและหญิงต่างชาติคือลาวพม่ากัมพูชาตามจุดผ่านแดนต่าง ๆ ของประเทศและเส้นทางการเดินทางออกนอกประเทศเป็นการเดินทางเพื่อไปทำงานที่ประเทศญี่ปุ่นพบว่ามีความเป็นกระบวนการและมีกลุ่มเครือข่ายเดียวกันซึ่งการเข้าประเทศญี่ปุ่นของเด็กและหญิงกลุ่มนี้เป็นไปอย่างถูกกฎหมายแตกต่างจากเด็กและหญิงต่างชาติที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นการหลบหนีเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายการเดินทางของเด็กและหญิงดังกล่าวมีเครือข่ายการเดินทางอย่างเป็นทางการ กระบวนการกล่าวคือมีนายหน้าเป็นผู้ไปติดต่อหญิงและเด็กถึงหมู่บ้านมีการนำส่งต่อให้กับนายหน้าระหว่างทางและส่งต่อเป็นทอด ๆ จนถึงปลายทางแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของเครือข่ายการเดินทาง ซึ่งประกอบด้วยเครือข่ายต้นทางเครือข่ายระหว่างทางและเครือข่ายปลายทางในการดำเนินงาน ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดหานำพาขนส่งและส่งมอบหญิงและเด็กเข้าสู่ตลาดแรงงาน

2. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารและการจัดการตามยุทธศาสตร์ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาเชิงนโยบาย คือ การดำเนินการของไทย ยังขาดนโยบายในภาพรวมที่ชัดเจนขาดความชัดเจนและทับซ้อนของภาระหน้าที่ การถ่ายโอนนโยบายไปสู่หน่วยงานท้องถิ่นยังไม่มีเอกภาพ ขาดความชัดเจนที่เป็นรูปธรรม และไม่สอดคล้องกับภูมิสังคมและบริบทของท้องถิ่นด้วย รวมถึงกระบวนการและทัศนคติของเจ้าหน้าที่ระดับนโยบายและระดับปฏิบัติที่ยังไม่มีความสอดคล้อง ปัญหาเชิงบริหาร คือ การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลและงบประมาณที่มีจำกัดต่อภาระหน้าที่เพิ่มขึ้น การขาดมาตรการบังคับให้มีการดำเนินการตามนโยบาย การขาดระบบการรายงานและประเมินผล นโยบายที่ชัดเจนและเป็นเอกภาพ และปัญหาเชิงการประสานงานแบบบูรณาการ คือ การขาดการบูรณาการในระดับประเทศอาทิ การร่วมแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์จากประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐยา วิริวิทยา ศึกษาเรื่องปัญหาอุปสรรคของเจ้าพนักงานตำรวจต่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์: ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่กรุงเทพมหานคร (ณัฐยา วิริวิทยา, 2553) ด้านทัศนะของเจ้าพนักงานตำรวจต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำหน้าที่ ในภาพรวม พบว่า เจ้าพนักงานตำรวจเห็นด้วยต่อปัญหาและอุปสรรคการค้ามนุษย์ว่าเกิดขึ้นในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน มีความเกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพลทั้งในประเทศและต่างประเทศจึงกลายเป็นปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานตำรวจในการสืบสวนสอบสวน และการจับกุมผู้กระทำความผิด โดยทัศนะเจ้าพนักงานตำรวจมีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะปัญหาด้านผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่ไม่รู้ข้อมูลและแนวทางปฏิบัติในการแก้ไข ปัญหาในการตัดสินใจที่ชัดเจนในการคัดแยกเหยื่อและผู้ต้องหา นอกจากนี้พบเจ้าหน้าที่บางส่วนมีส่วนร่วมอยู่ในขบวนการค้ามนุษย์ ด้านผู้ถูกล่อลวง ได้แก่ ปัญหาเหยื่อไม่ยอมให้ข้อมูล เนื่องจากไม่ต้องการเผชิญหน้ากับเจ้าหน้าที่หรือผู้มีอิทธิพล มีปัญหาด้านภาษา ความหวาดกลัว

หรือเหื่อย่อกลับไปสู่การถูกล่อลวงใหม่ (Revitalization) ซึ่งเป็นปัญหาด้านการให้การเยียวยา (Rehabilitation) ที่แก้ไขได้ไม่ตรงจุด ด้านนโยบาย ได้แก่ การขาดเอกภาพในแนวทางการปฏิบัติระหว่างหน่วยงาน ในขณะการดำเนินงานต้องอาศัยการประสานหลายฝ่ายในระยะเวลาที่จำกัด บุคลากร เช่น นักจิตวิทยามีน้อย ปัญหาบทลงโทษทางกฎหมาย บทลงโทษไม่เพียงพอ

3. แนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ด้านคุ้มครองช่วยเหลือ ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ประเทศไทยควรเพิ่มความพยายามในการดำเนินคดีและพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ รวมทั้งผู้ที่ทำให้เหยื่อต้องถูกบังคับใช้แรงงานในภาคธุรกิจการค้าและการส่งออกของไทย ประเทศไทยควรพัฒนาและดำเนินงานขั้นตอนพิสูจน์อัตลักษณ์เหยื่อการค้ามนุษย์โดยให้ความสำคัญสูงกับสิทธิและความปลอดภัยของแรงงานที่เสี่ยงตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ พร้อมทั้งเพิ่มความพยายามพิสูจน์อัตลักษณ์เหยื่อการค้ามนุษย์ที่อยู่ในกลุ่มประชากรเสี่ยงโดยเฉพาะแรงงานต่างด้าว ผู้ถูกเนรเทศและผู้อพยพ ประเทศไทยควรเร่งการสอบสวนคดีอาญากรณีที่มีการสอบสวนการใช้แรงงานบังคับซึ่งมีการบังคับใช้แรงงาน ซึ่งรวมถึงกรณีที่นายจ้างหรือนายหน้าจัดหาแรงงานบังคับหนีอย่างมีนัยสำคัญหน่วยงานเกี่ยวกับการจ่ายค่าจ้างและยึดเอกสารเดินทาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูติมา สมประสงค์ ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการประสานงานระหว่างองค์กรเพื่อช่วยเหลือหญิงและเด็กที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ (ชูติมา สมประสงค์, 2547) ผลการศึกษารวมความรู้เกี่ยวกับการช่วยเหลือหญิงและเด็กที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์พบว่าประชากรที่ศึกษามีความรู้ในระดับปานกลางได้แก่การค้นพบและสืบค้นข้อเท็จจริงการคุ้มครองฟื้นฟูและให้ที่พักอาศัยการส่งกลับการประสานงานช่วยเหลือหญิงและเด็กที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์พบว่าการปฏิบัติในระดับปานกลางได้แก่การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กรการประสานงานเพื่อการส่งต่อและการปฏิบัติงานร่วมกันโดยมีการปฏิบัติด้านการประสานงานเพื่อการส่งต่อมากที่สุดการให้ความช่วยเหลือในเบื้องต้นก่อนแล้วจึงส่งตัวหญิงและเด็กให้สถานสงเคราะห์ดำเนินการสำหรับด้านปัญหาอุปสรรคพบว่ามีปัญหาระดับปานกลางด้านระบบข้อมูลด้านบุคลากรและด้านการบริหารงานโดยเฉพาะปัญหาและอุปสรรคการประสานงานด้านระบบข้อมูลในข้อค้นพบที่ว่าขาดการเผยแพร่ข้อมูลการช่วยเหลือหญิงและเด็กต่อสาธารณะมากที่สุด

สรุป

ผู้วิจัยได้แบ่งข้อมูลจากการศึกษาเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกนำมาสรุปผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. การนำนโยบายยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ไปการปฏิบัติ การจัดทำและกำกับกำกับการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการและแผนประสานงานของหน่วยงานที่

เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ชุมชน และประชาสังคมให้ การจัดทำและกำกับกับการดำเนินการตามแผนงานและแนวทางในการกำหนดมาตรการศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ จัดให้มีและกำกับกับการดำเนินการตามโครงการรณรงค์และการให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไปเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

2. ปัญหาเชิงนโยบาย คือ การดำเนินการของไทยยังขาดนโยบายในภาพรวมที่ชัดเจน ขาดความชัดเจนและทับซ้อนของภาระหน้าที่ การถ่ายทอดนโยบายไปสู่หน่วยงานท้องถิ่นยังไม่มีเอกภาพ ขาดความชัดเจนที่เป็นรูปธรรม และไม่สอดคล้องกับภูมิสังคมและบริบทของท้องถิ่นด้วย รวมถึงกระบวนการทัศน์และทัศนคติของเจ้าหน้าที่ระดับนโยบายความร่วมมือระดับปฏิบัติที่ยังไม่มีความสอดคล้อง ปัญหาเชิงบริหาร คือ การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลและงบประมาณที่มีจำกัดต่อภาระหน้าที่เพิ่มขึ้น การขาดมาตรการบังคับให้มีการดำเนินการตามนโยบาย การขาดระบบการรายงานและประเมินผลนโยบายที่ชัดเจนและเป็นเอกภาพ และปัญหาเชิงการประสานงานแบบบูรณาการ คือ การขาดการบูรณาการในระดับประเทศอาทิ การร่วมแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์จากประเทศ

3. แนวทางการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พบว่า ประเทศไทยควรเพิ่มความพยายามในการดำเนินคดีและพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ รวมทั้งผู้ที่ทำให้เหยื่อต้องถูกบังคับใช้แรงงานในภาคธุรกิจการค้าและการส่งออกของไทย ประเทศไทยควรพัฒนาและดำเนินงานขั้นตอนพิสูจน์อัตลักษณ์เหยื่อการค้ามนุษย์โดยให้ความสำคัญสูงกับสิทธิและความปลอดภัยของแรงงานที่เสี่ยงตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ พร้อมทั้งเพิ่มความพยายามพิสูจน์อัตลักษณ์เหยื่อการค้ามนุษย์ที่อยู่ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเสี่ยงโดยเฉพาะแรงงานต่างด้าว ผู้ถูกเนรเทศและผู้อพยพ ไทยควรเร่งการสอบสวนคดีอาญากรณีที่มีการสอบสวนการใช้แรงงาน บังคับให้มีการบังคับใช้แรงงาน ซึ่งรวมถึงการที่นายจ้างหรือนายหน้าจัดหาแรงงานบังคับหนี้อย่างมีนัยสำคัญห่วงใยการจ่ายค่าจ้างและยึดเอกสารเดินทาง

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดทำระบบฐานข้อมูลโดยในแต่ละจังหวัดจำเป็นต้องมีระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ซึ่งครอบคลุมฐานข้อมูลในเรื่องของสถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์ในพื้นที่

2. การสร้างเครือข่ายในการทำงานระดับพื้นที่ นอกจากการกำหนดมาตรการศักยภาพในการทำงานของทีมสหวิชาชีพ ซึ่งเป็นคณะทำงานในระดับจังหวัดและอำเภอแล้ว ในระดับพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นระดับตำบล ระดับชุมชนและหมู่บ้าน

3. การให้ความสำคัญกับการกำหนดมาตรการศักยภาพและองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำงานเพื่อช่วยเหลือเหยื่อการค้ามนุษย์ ตลอดจนการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์แก่ภาคีองค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะในทีมสหวิชาชีพ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพัฒน์ นนทปัทมกุล. (2553). ทฤษฎีสังคมสงเคราะห์ร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชุติมา สมประสงค์. (2547). แนวทางการพัฒนาการประสานงานระหว่างองค์กรเพื่อช่วยเหลือหญิงและเด็กที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์. ใน วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐยา วิริวิทยา. (2553). ปัญหาอุปสรรคของเจ้าพนักงานตำรวจต่อการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์: ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารงานยุติธรรม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 เล่มที่ 134 ตอนที่ 12 ก (27 มกราคม 2560). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- วิลาวัลย์ ลิ้มปนะวรรณกุล. (2547). กระบวนการเข้าสู่การตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ของหญิงและเด็ก: ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านเกร็ดกระการ. ใน วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคดีค้ามนุษย์ สำนักงานอัยการสูงสุด. (2562). แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการสำนักงานคดีค้ามนุษย์ สำนักงานอัยการสูงสุด ประจำปี พ.ศ.2564-2568. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานอัยการสูงสุด.